

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díjak:		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.	A lap szellemi részét illető cikkekre a szer- kesztőségnek, az előfizetési pénzek a pén- tári, — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatainak küldendők.
Egészévre — — — — —	8 kor.	—	
Félévre — — — — —	4 "		
Negyedévre — — — — —	2 "	Kéziratokat nem adunk vissza	

A szabadgondolkozók sectáriusai.

Franciaország híres szélsőségeiről. Nem a nép hajlik szertelenségekre — ellenkezőleg a világ legbékeesebb népe a francia; ezt még protestáns megfigyelők mint p. o. Bodley is szívesen beismerik; hanem a francia nép értelmessége, politikai világa és városi publikuma ingadozik nádszálként egyik alkotmányformától a másik felé, egyik felvetett és megkedvelt eszmétől a legközelebb divatba jövő eszme felé. Éljen a király! kiáltotta 1788. „Le a királyt! éljen az alkotmány! 1792. Éljen Robespierre! 1793. Le vele! 1794. Éljen a direktorium! a konzul, a császár 1795, 1799. 1804. Le a császárral, éljen a király 1814. Éljen a császár! 1814. Le vele, éljen a király! 1815. Éljen III. Napoleon! Éljen a köztársaság!“ s így tovább.

Most a 3-ik köztársaságért lelkesednek s kikergették a trónkövetelő családokat, hogy eszükbe se juthasson a francia trón. Valamikor pedig a roi soleilnek XIV. Lajos zengtek dicsérő himnuszokat és el voltak ragadtatva hatalmától, s a la grand nation dicsőséges hirnevétől.

Volt idő, midőn lángoltak a katholicizmusért. Ekkor emelkedtek azok a szebbnél szebb góthikus katedrálisok Párisban, Amiensben, Reimsban stb., melyeknek arányait és symmetriáját maig bámuljuk. Most nem kell vallás! Sőt kiben csak némi pozitív hitet szimatolnak, azt a gyanusak listájába proscríbálják. Tisztviselő, ki gyermekeit keresztény (papi) iskolába járattja, vagy a ki feleségét a templomba elkíséri, nem számítat előléptetésre. Katona, ki nem játsza a közömböst, csakhamar penzióba kerül. Az atheismus szabad, sőt a század új vallásának mondják, de annyi türelemmel nincsenek a szabad gondolkodók a kath. vallás iránt, hogy már csak a francia nép nagy sokaságára való tekintettel békén hagynák az irgalmasság és ingen-

tanítás cselekedetei körül. Náluk dogma, hogy az emberi léleknek mentnek kell lenni minden hypothesisból, vallástételtől, de igalmatlanok a kereszténység dogmái iránt, mert azokban veszedelmet sejtnek. Nekünk a földi dolgokkal kell foglalkoznunk, végre is az állam a földön van, mit törődjünk hát az égiekkel, hagyjuk ezt a csillagászoknak és spiritisztáknak. Azok nem ártanak a köztársaságnak.

Míntha bizony a dogma, mely erkölcsi életünket szabályozza, ártalmára lenne bármely kormányformára nézve!!

De most az a fanatikus nézet járja s a francia türelmetlen, ha valaki másképp mer gondolkozni. Gallus gallo — lupus, mihelyt ellenkező nézetről van szó. A forradalom alatt elég volt egy jó kabát, tisztességes név vagy tudomány, hogy az illető a guillotín alá kerüljön, ma egy besugás, a mairnek jelentése elég, hogy veszett hirbe kerüljön valaki.

A szabadságot csak a maguk nézeteinek vindikálják, a testvériesség szerintük: párhüség, egyenlőség a törvény előtt csak a sectariusoknak van fenntartva, a más véleményen lévők a jogvédelmén kívül helyezett páriák, a kiknek becsületében, vagyoniában bárki büntelenül gázolhat.

Hát ez is dogmatismus, de veszedelmesebb mindennél, mert erőszakos, romboló, jogtípró.

Ilyenek voltak különben a sectariusok mind. Nyakig besüppedve saját nézeteik és elveik tömegébe, se nem látnak, se nem hallanak. Ellenfeleiket csak gyűlölni, de meggyőzni nem tudják; s mivel jelenleg ők vannak a kormányrudnál, a hatalom megédes és tudvalevőleg manapság nem megvetendő hasznossági szempontból sem: örökös a szepegés a sectariusoknál, hátha fordulat áll be a közvéleménynél, hátha egy új eszmeáramlat új politikai divatot vet felszínre s a közönség, mely eddig azt kiáltja: Vive

les libres penseurs, egyszerre csak azt kiáltja : a bas sectairs ! friseurs ! . . .

Innen a meg-megújuló kirohanások szerzetesek és congregatiók ellen, hogy az epe ki ne száradjon, a lélek ne gondolkodhassék nyugodtan, akár a török gazdálkodás, mely minden 10-ik esztendőben lemészárolja a keresztényeket, hol Szíriában, hol Anapoliban, hol Örményországban, hogy a mozlimnek vallási fanatizmusa ki ne hamvadjon !

Dr. Czirbusz Géza.

Püspök urunk bérmautja a gyergyói espereskerületben.

(Folyt.)

Mint a táviró hivatal jele, hogy ő méltósága Tölgyesből elindult, Ditróban lázas izgatottság támad. Mindenki ünneplő ruhát ölt, a nemzeti színű zászlók sokaságát kezdik kitűzni a házakra, — az „olvasókör“-ön, a községházán, a „Polgári olvasó kör“ épületén, az „Ipartestület“ irodáján, a templom tornyán, a Polgári és a központi iskolákon, a Lukács János és Száva-házakon és szerte az utcákon hatalmas zászlók hirdetik a magas vendég közeledtét. A tüzeltő testület trombitái megharsannak mindenfelé s erre egymásután kezdnek megtelni a hosszú utcák a főpásztort váró közönséggel. Tarka és fekete székely paripákon vágtatnak keresztül a várakozó tömegben a készülő lovasbandérium egyes vezető alakjai, legelőször a vidéki papság itthon maradt része érkezik meg, azután a gyergyói járás főszolgabírói hivatalának küldöttsége, mely a határszéle egészen a tetőig megyen a főpásztort elé. Mikor a küldöttség és a főpásztort egymással találkoznak, Dr. Lázár János a gyergyói járás főszolgabírája így üdvözlő ő méltóságát :

Méltóságos Gróf Püspök Ur !

Kegyes főpásztorunk !

Örömtől túlaradt szívvel jelentünk meg a gyergyói járás képviselőtársulatának a járás határánál üdvözölni — elfogadni kegyes főpásztorunkat.

Eljöttünk hirtől hozni, hogy ezen féltreos járás romlatlan katolikus népének ezerei és ezerei az öröm, a boldogság érzetétől hevülve izgatottan, türelmetlenül várják a keresztény erényekben gazdag főpásztornak megérkezését.

Gyergyó lakossága — melynek nevében szerencsések vagyunk Méltóságodat üdvözölni — anyagiakban úgy mint szellemi művelődés tekintetében is, más vidékhez hasonlítva — önbizalmán kívül, — elszigeteltségénél fogva talán el van maradván ; — de rövid időn meg fog győződni Méltóságod, hogy hála a felkészülő papság tappintatos buzgólkodásának és őseitől öröklött hagyományainak — vallásosság tekintetében, a püspöki egyházmegye egyik vidékének sem áll mögötte.

Látni, tapasztalni fogja Méltóságod Gyergyóban, hogy már az ösök díszes templomok emelésével is törekedtek a vallás iránt tartozó kötelességüket leróni, — és az utódok — habár községeik anyagi gondokkal küzdenek — az ösöktől öröklött drága kincset Isten dicsőítésére fenntartani meg nem szűnnek ; — és gyönyörrel fog meggyőződni Méltóságod, hogy Istennek szolgáit — szent vallásunknak hirdetőit a gyergyói nép miúgy hagyományos tisztelettel veszi körül.

És ha mindezekről személyes tapasztalatok alapján meggyőződést szerzett — bizonyára nem fogja megvonni Gyergyó népétől az atyai szív szeretetének melegét.

Hálás köszönetet mondva, hogy lelki vigasz és a hitbeni megerősítés céljából szerény vidékünket főpásztori magas látogatásával megörvendeztetni kegyeskedett : buzgó imával kerítik a jó Istent, hogy felekelt szellemű főpásztorunkat kiapadhatlan kegyével elhalmazva sokáig őrtesse !

Háromszoros hatalmas éljenzés követte ezen szép, nagy melegséggel és igaz közvetlenséggel előadott beszédet és a főpásztort örömteljes válasza után legelő a főszolgabíró kocsijával megindult a „Vízodal“-on alá az új és nagy költséggel most épült országúton a menet le a ditrói határon Ditró községe felé. Alant a falu szélén a kanyarulatban mint egy fekete sereg nagy sokaságtól körülveve táborozott a ditróiak banderiuma. A mint ezek észrevették a főszolgabíró kocsiját és a főpásztort négyesét feltűnni a láttávolban, Fülöp Akos takarékpénztári igazgató és Csiby Imre községi főbíró vezetése alatt, kik mind a ketten díszes magyar ruhát viseltek — azonnal a főpásztort elé vágtattak és itt Csiby Imre főbíró az örömtől és lelkesüdtől áthatva forró szeretettel és gyermeki odaadással mondott üdvözlő beszédet. Beszéd után a főpásztort két oldalról 70—80 tagú sastollas és székely kacagányos banderium és a kocsik beláthatlan sorától kísérve délután egy és fél órákor megérkezett Ditróba.

Ditróba n.

Ditró az első nagyközség, melyet a főpásztort bérmautjában a gyergyói lapályon most ér. Lakói a legújabb népszámlálás adatai szerint 5700-hoz közel jár és ugy ennek, valamint az ezután következő minden községnek tiszta katolikus. Alig fordul elő itt vagy ott egyik vagy másik idegen felekezeti. Szép tiszta verőfényes idő volt, mikor a főpásztort bevonulását tartotta. — A diszkaputól, mely az új polgári fiúiskola és a templomtól között volt felállítva, hosszan, csaknem egy kilométernyi távolságra dus fenyőszegély között az országot mind a két szélén sorban a nép foglalt helyet. Mindjárt a kapu alatt, mely négy erős oszlopon nyugodva hatalmas bolthajtást képez, rajta számtalan kis zászlókkal kiverve a főpásztort és az ország címerével állottak : az egyháztanács és a községi képviselő testület tagjai, az egyházi személyzet, — legelő a tüzeltő társulat, azután bebbebb a kapunál zászlója alatt az ipartestület, a kapu alatt a fehér ruhás kis lányok kosarakkal és virághintókkal, a melyekből csak úgy kandikált ki a moesári gölyöir, a tavasz ezen első virága és a halvány rózsalevél, arrább az áll. polgári iskola növendékei, tovább a Mária társulat tagjai, a férfiak, az asszonyok és végül a leányok. Mint a főpásztort berobogott a tölgyesi úton, a banderium hirtelen átvágtatott a Remete felé vivő úton és megkerülve a Csibyné-féle házat hosszú sorban sorakozott a diszkapu jobb oldalán. Mibelyt a főpásztort a kapuhoz érkezett lassított a négyes, három diszjovés hangzott fel és az óriái éljenzés csillapultával, mely elementáris erővel tört fel ezrek szívéből, Dr. Mezey Géza községi orvos és főgondnok megkezdte üdvözlő beszédét és szólott :

Méltóságos és Főtisztelendő Gróf Püspök ur !

Kegyes főpásztorunk !

Midőn a gyergyó-ditrói róm. kath. egyházközség nevében szerencsénk van Méltóságodat üdvözölni, öröm és boldogság hatja át sziveinket, s alig találunk szavakat arra, hogy tiszteletünket, szeretetünket és hálaikat méltóképp kifejezhessük ; mert mióta a méltóságos és főtisztelendő gróf Püspök úr egyházfejedelmi székét elfoglalta, ezen időtől fogva számtalan jelét adta irántunk való jóindulatának, atyai szere-

tetének s főbb ízben részesített nagy lelkű anyagi és erkölcsi támogatásában.

De tudjuk azt, hogy a mélt. és főtisztelendő gróf Püspök ur a jót megáért a jóért teszi, s mert az Isten előtt kedves s nem pedig hivalgásból s nem vár csengő köszönő szavakat, csak őszinte tiszta szeretetet és gyermeki bizalmat.

Épen azért ne vegye bizelgésnek, ha eszünkbe ötlenek mélyen gondolkodó ihletett költőnek báró Eötvösnek szavai, hogy „valóban nagy ember csak az lehet, ki átérzi a bajokat s népet lelkesítve hevítini tudja“, azért a méltóságos és főtisztelendő gróf Püspök ur élete erre nézve ragyogó példa, ki nagy történelmi nevet vive egyházfejedelmi trónjára, ki az életnek rózsáit szedhette volna annak tövései nélkül, ki élhetne fény és pompában, távol az emberi nyomor és szenvedéstől: nap-nap után leszáll barmelnes trónjáról s felkeresi a nyomort és a szenvedést saját fészkében: a kunyhóban, a kórházban s letöri a lelki kétségbeesés s testi szenvedés által a szempillákra sajtolt könyveket és Krisztus igéit hirdetve reményt és bátorságot önt a fájdalom alatt már-már összeróskádók szívébe és lelkébe.

Most is szembeszállva az időjárás zordonságával a testi szervezet kimerítő fáradalmakkal eljött szerető székelyei közé, hogy Krisztus igéjét hirdetve hitünkben megerősítsen.

Mivel viszonzzuk mi ezt? Őszinte igaz szeretetünkkel s vallásunkhoz való tántoríthatatlan ragaszkodásunkkal. Mivel fogadjuk a mélt. és főtisztelendő gróf Püspök urat méltóbban, mint Isten, hozta Isten, ki a mélt. és főt. gróf Püspök urat, hozta a magyar ember köszöntésével: Hozta Isten!! Igen! a mi kegyes főpásztorunkat drága magyar hazánk, szeretett róm. kath. anyaszentegyházunk egyházmegyéje s hívei öröme s boldogítására sokáig, de sokáig éltesse!*

Lelkes óváció mely benyomást tett ő méltóságára, hatalmas éljenzés után nyájas és meleg szavakkal köszöntö meg a forró fogadtatást és a szép diszkaput, aztán felhívta a sokaságot, hogy vele együtt siessen az Isten házába hálát adni a jó Isten bőséges kegyelméért, jóságát és atyai szeretetét kérni ki a jövőre is. Ezután a menet példás rendben megindult a templom bejárása felé egy szívvel és lélekkel énekelve: Máriát dicsérni hívek jöjjetek! Mikor a templom ajtajához ért, egy percre megállott ő méltósága. Meghallgatta és válaszolt Takó János lelkes és szép üdvözlő beszédére, átvette szokás szerint a templom kulcsait és aztán az „Ece sacerdos magnus“ gyönyörű hangjai mellett, melyet jobbjára az iparosokból és tanítókból összeállított dalárda a legprecisebben adott elő — vonult be a templomba az Isten oltárához.

Mihelyt a szokásos könyörgéseknek végük volt, azonnal a szószékre ment és beszélt az ő népéhez. Beszélt a Szentlélek Isten erejével és a test olyan fáradhatatlanságával, mely esodálkozásra ragadja az embert. Malasztos szavaira mindnyájunk szive gerjedezett az isteni szeretettől. Beszéd után, melyben benne volt a holt nap programja, kivonult a kerítésbe és az ős atyak porladozó csontjai fölött imádkozott azoknak lelki üdvéért. Tiszta imája fölött az egekben, az élő testvérek könyvei hullottak a meghalt testvérekért, a küzdő és szenvedő anyaszentegyház ölekezett ma a tömjénillatos imábau és az öröm megmozgatta a sílpedő sirokat. Imádság után a püspök ur megvizsgálta a templomot, aztán tíz pap-pal egész esti 9-óráig gyóntatott. A reá következő nap új-ból predikált, intve, kérve, buzdítva a híveket, különösen a gyerekeket a bérmálás szentségének tömeges felvételére és az nap 928-at megbérmált, ugyanannyi maradván másnapra is. Tizenegyórakor fogadta a tisztelgőket.

Az egyháztanácsot dr. Mezey Géza vezette, tisztelgett

a községi képviselő testület Csibi Imre főbíró vezetésével, az állami és elemi népiskolák tantestülete Vértés Lajos igazgató, az ipartestület Adám József vezetése alatt, az oivasó- és a polgári kör. stb.

A délutáni Mária-ájtosság alatt megáldotta az ipartestület új zászlóját és zászlószegét ezen szavak kíséretében verte bele: Valamint zászlójukon szent Józsefnek az első keresztény iparosnak képe díszlik, úgy önk is a keresztény katolikus eszmék szolgálatában a fegyék díszessé a jámborság, a szorgalom, a vallásosság, a hazaszeretet és becsületesség által minden munkálkodásukat. „Az Isten áldja a tisztes ipart.“ Vacsernye után a plebánia udvarára jöttek a jó hodosi hívek és itt miután Fülöp Ferenc tanítójuk tolmácsolta mindnyájok szeretét és háláját, egyenkint a főpásztorhoz járultak, kezeit és ruháját csókolták és úgy könyvek között búcsuzgató mondtak köszönetet jóságáért. Pár perces szünetet arra használta fel ő méltósága, hogy meglátogatta öv. betegen fekvő Siklódi Péterné főgondnoknét, a 86 éves Deák István nyugalmazott papot és Dr. Mezey Géza főgondnokot. Az nap este 8 óraker kellemes és figyelemre méltó meglepetésben részesült a főpásztor. A polgári iskolai növendékek színes lámpionokkal és nagy transparentet hoztak a plebánia épület elé, melynek kivilágított felirata az volt: „Éljen kegyes főpásztorunk.“ A tiszólt testület tagjai sorfalat állottak és egyszerre a lámpionok színes világánál felharsant a csendes éjben Barabás Rajmond fáradhatatlan énektanító vezetése alatt a Pápai himnusz. Ennek végezetével Vértés Lajos áll. polgár iskolai igazgató tartotta meg ezen eszmékben gazdag gyönyörű beszédet:

Méltóságos és Főtisztelendő gróf Püspök Ur!

Kegyelmes Főpásztorunk!

Most, mikor az állami polgári iskola tanulói a szülők kíséretében batorkodnak Méltóságod előtt megjelenni, önkéntelenül is eszembe jut a bibliából az a megható jelenet, midőn az Údvözítő — tanításában elfáradva — pihenni tért, a szülők gyermekeiket vezették eléje, hogy áldású meg őket. És az Údvözítő elfelejtve minden fáradtságát, szeretettel fogadta a gyermekeket s megáldta őket, hogy valósájon meg bennök a szülők legszebb álma és reménye.

Nem ez a megható jelenet ismétlődik-e velünk is? Igen, mert Méltóságod is, ki apostoli útjában, tanításában szintén elfáradván, az Údvözítő példáját követve, pihenésének percét is feláldozza a gyermekek kedvéért és szeretettel kegyeskedett bennünket elfogadni.

A polgári iskola valóságos bódolatával jelent meg Méltóságod előtt, kifejezést adandó ezáltal is, hogy az az intézet, mely ezelőtt Méltóságod főhatósága alatt állott, a lelki kapcsolatot arany szálát nem szakította el s most is a kath. nevelést ismeri legszentebb feladatául.

Mint hogy pedig mi, nevelők, tudjuk azt, hogy a gyermeki lélek olyan, mint a tenger szivacsja, mely tiszta vizet szippal fel, ha a tenger maga is tiszta; míg szippal telik meg, ha a tenger zavaros: úgy nekünk legfőbb kötelességünk, hogy az iskola szelleme, melyben a gyermeki lélek él és fejlődik, a vallásosság tisztaságában tündököljék.

Szent vallásunk és a vele benső kapcsolatban álló hazaszeretet szelleme örökös történelmi emlékeink felett, melyek Gyergyónak marathoni síkságán emelkednek; s szellem legeg hegyeink, völgyeink felett, melyeknek porai alatt az ősek csontjai pihennek s a melyeknek göröngyeit a székely arcának veritékével minden nap öntözi. A buzgó vallásosság és hazaszeretet volt e község multja s ez lesz a legbiztosabb jövője is.

Ősi erényeink ápolására pedig Méltóságod fennkölt lei-

kéből nagy és hathatós erőt merítettünk, mert Méltóságod a saját apostoli lelkével s a történeti nevezetességű gróf Majláthcsalád vallásos, hazafias és jótévő erényeinek a fényével foglalta el az erdélyi püspöki széket. Mint a gyűjtő leucse a fényugarakat, úgy összpontosítja Méltóságod fennkölt lelke ezen kiváló család erényeit, jótékonyágát. Varázserő honol Méltóságod lelkében s ennek hatása alatt máris éreztük, hogy erdélyi kath. egyházunkra egy tüneményes szép tavasz derült fel.

Lelki vallásos tavaszunk ragyogó napja Méltóságod, kinek jótévő lelkéből boldogság, apostoli áldásából üdvösség száll reánk.

Templomunk, iskolánk — s házaink zászlók, örökzöld galyak, színes virágok díszlenek, melyek külsőleg hirdetik a község magasatos ünnepeit: a legszebb dísz azonban szívünkben hordozzuk, mert Méltóságod megjelenése a szívnek ünnepe. És nemcsak a gyermekek, hanem az egész község lelkének minden ékességével Méltóságod fennkölt személyét övezi körül s szívünk minden dobbanásából, ajkunk minden iméságból hódolással emelkedik a Mindenhatóhoz, hogy kegyes Főpásztorunkat e vallásos község boldogítására szeretett egyházunk és hazánk díszére és javára igen sokáig éltesse!

Midőn ezen szép beszéd elhangzott, óriási éljen nyeli el a végszavakat — a főpásztor szívesen fogadja a tisztelgést és meleg szavakkal köszöni azt meg és egyben szeretettel kéri a tantestület tagjait a multak hagyományaihoz való hű ragaszkodásra, vallásos, hazafias, együttes, egyetértő működésre és vele kilátásba helyezi az iskolák más napon való meglátogatását. Erre felhangzik a vegyes kar „Imá-cja, „Éji szállás Graudában“, még egyet énekel a polgári iskola énekkara: „Járjatok be minden földet“, a görögültek kiadnak és aztán csendes éj szállott a mozgalmal községre. Az üdvözlők seregei haza szélednek és mindenki a csendes álom karjaiban keres nyugodalmat a következő nap táradzásaihoz. Alig virrad, a nép megértette a főpásztor obáját, se-regesen veti elő azért gyermekeit a bérmláshoz: — a papság gyóntatáshoz ill, meggyóntatja az őszeshátra maradt hűsvéti gyónok nagyrészét, a bérmlándókat és az nap még 812-en veszik ő méltósága kezéből a bérmlás szentségét. Megelőzőleg Gróf Toldalagi ceremoniarus rövid beszédet intéz az ifjusághoz és szól az ifjuság olyan tüzevel és lelkesüléssel, hogy szavai mindnyájunkra mély benyomást tesznek s aditriák nagyon soká fogják ezek hatása alatt emlékeztükben tartani a fiatal ceremoniarus rokonszenves alakját. Szent mise után püspök úr meglátogatta az áll. polgári, a felszegei és központi iskolákat, aztán különböző tisztelgőket fogadott.

Az elutazás órájában a nép kijön, ellepi a tágas piac-teret, a plebánia udvarát, virágokkal fonja körül kocsiját, bokrétaikat köt és nyujt át, zöld galyakkal szegélyezi az alszegei utcát, végig sorfalat áll, sir és imádkozik a jó atya után. Valamivel később három óráját a főpásztor kocsira ül, utközben még betér az alszegei iskolába, meghallgatja a piciny jószágok feleletét, szeretetteljes kegyességgel és jószággal szent képeket és egyéb emléktárgyakat oszt ki közöttük, és innen megindult az alig negyed órára fekvő szomszéd Remete községbe.

G y e r g y ó - R e m e t é n .

Remete is nagyszerű előkészülettel várta a főpásztor-t. Az utat két oldalon egész Ditrőig igen szép fenyőlágakkal verték, a lovas banderium, mely 60—70 tagból állharott, egész a falu határáig jött előre. Mikor a főpásztor beért a határba, György János, egy eredeti siculus kinézésű ember

községi főbíró a banderium vezetője üdvözölte igen szép egyszerű szívből fakadó beszéddel. Megható és soha el nem felejthető tüneteit láttuk a lelkesüléskor Remetén. A szegény nép, melynek egyebe nincsen tiszta romlatlan jó szívével összekötötte ruháit a nemzeti lobogó színeinek sorrendjében, zászlókat csinált belőlük, kitzte szegényes házaira és úgy tünepelt a főpásztor jövetelén. Utunk így a Maros füdeles bidjától, virághulláson, frissen kaszált szénán, a nép által emelt kisebb vagyobb díszkapukon keresztül a földszkapuig egy felejthetetlen diadalmenet volt a nép lelkesülésséből és önzetlen szívéből készítve. A földszkapu a figyelem és ügyességnek igazi remeke volt. Hatalmas faragványon felül a főpásztor találóan színezett cimereben, az infula és pástorbot alatt díszlett a jelmondat: „In corde Jesu salus“. Ezen kapu alatt Puskás Gyula főgondnok mondott mely vallásos érzéstől és melegségtől áthatott üdvözlő beszédet, melyre a főpásztor igen szívélyesen és nagy kegyességgel válaszolt. Azután a menet óriási népsokaság között felment a csinosan és művésziessen most restaurált és kitesett templomba, melynek ajtajában Kiss Dénes lelkész töle megszokott gazdag eszmedus beszéddel fogadta. Azután a főpásztor künn a temetőben a szellős dombon elvégezte a halotti szertartást, vagy assz-tentiával felszentelte Jézus Szent Szíve tiszteletére a Melik kápolnát, kezdetét vette a szent gyónás, mely itt is mint a többi helyeken egész az esti barangszóig tartott, megbérmáltak száma 1500 felül van. Tisztelgett az egyház tanács Puskás József főgondnok és községi képviselő testület Kénassy Géza vezetőjével, a tantestület és az olvasó kör és egyesek. Este az iskolás fiúk és leánykák sikertült szerezadot adtak, melynek végeztével a főpásztor nagy szeretettel és leereszkedéssel cukrokat, kalácsot és süteményeket osztott ki közöttük. Másnap a gyermekeket kitévezte az iskola előtti térségre és a szülők jelenlétében kikérdezte a hittanból, az olvasásból és a számtanból miudegyiküket megdicsérvén és megjutalmazván.

Az elindulásnál a nép keresztet, zászlók alatt kivonult az utakra „Magasztalja az én lelkem az Urat“ éneklése mellett: sirva, ruháját, kezét csókolva, zokogva bucsuzott. Banderium kísérete végig, Ditrőn át az utak szélén a nép térden állva harangzugás között várta, úgy mondott Isten hozzádot a felejthetetlen főpásztor-nak, ki lába nyomával ezt a vidéket megszentelte. Szárhegy és Ditrő között felséges látvány volt a kiserő kocsik megszámlálhatatlan sokasága. Mikor a főpásztor a határban mintegy négy kilométernyi távolságra Ditrőtől a „Tatárdombhoz“ ért, akkor robogott egy-egy nemzeti színű zászlóval lobogva egy-egy kocsin ki Ditrőből. Ditrő és Szárhegy határán közel a Tatárdombhoz hirtelen két sort képeznek a remetei lovasok és átadják így a kíséretet és menet vezetését a szárhegyi banderium-nak. *Oláh Alajos* községi főbíró a banderium vezetője üdvözi a főpásztor-t. Beszéde, igaz hazaszeretetről, mely vallásoságról és odaadó gyermeki bizalomról teszen tanúságot. Hivatkozik ősei dicső multjára, midőn 1658-ban a székely elődök leverik ezen a helyen a tatárokat — reá mutatva a halomra — „*azt emelik*“ és így megmentik vele ezzel a keresztény katolikus vallást. Mely érdeklődéssel hallgatja végig a főpásztor a szónok szavait és reá így válaszol: Örömmel jön — ugymond — ezen ősi székely anyaközségbe, hol a székely elődök a dicső hősök győzedelmeskedtek a tatárokon, adja Isten, hogy a mostani

kor gyermekei és hívei, hitben és hazaszeretében győzedelmeskedjenek a modern hitetlenség tatárjain.

Még néhány perc a Szármány mellett elhaladva és vele beért a főpásztor a gyergyói székelek hagyományos búcsújáró helyére a gyergyói Somlyóra — Gyergyó Szárhegyre.

S z á r h e g y e n .

Szárhegy az őz anyaközség a többiekhez hasonlóan impozáns módon várta a főpásztort. Az alszegi csemetyűtől egészen a templom ajtajáig mint egy zöld erdő állottak egymás mellett sűrűn a fiatal fenyűk, közbe-közbe nagy nemzetiszínű zászlóktól díszlettek az utcák. Mint a templom felé közeledtek, megkondultak fenn a hegyen a szent Ferenciek zárdájában és a plebánia templomban a harangok, nagyszerű és megalótt harangzúgás között érkezett a főpásztor a piacon felállított igen szép stílusú díszkapuhoz. Már a díszkapu körül óriási tömeg hullámzott. Itt a főpásztort néhány percre fel-feltartóztatta a szeretet, hogy László Dénes vezértanító Szárhegy hitközsége nevében elmondja ezen beszédet.

Méltóságos és Főtisztelendő Gróf Püspök úr!

Keyes Főpásztorunk!

Örvendő lélekkel gyűlt össze itt, és tovább tovább, e jelentékeny számú hitközség hívő-serege, Méltóságod lelki gyermekeinek apraja és nagyja, hogy láthassa, szemlélhesse azt az édes valóságot, mely annyi idők sovárgását képezte, és a mely legnagyobb boldogságára ma ténynyé lett.

E hívő csoportok lelki vágyódása — minél többet és többet hallott Méltóságod áldásos működéséről, nemcsak szívéből és éretők lángoló szeretetéről, annál inkább beleolvadt annyi ezek várakozásába, hogy élete, küzdelmei helyén, saját kebelén láthassa szeretett Főpásztort.

Itt van hát közöttünk, jó, gondos Atyánk, hogy törekvései a mi jó szándékainkkal egyesüljenek, hogy a Sztlélek erejével bátorítson és erősítsen; hogy az igaz hit: Jézus Krisztus szelleme, örök igazságainak felfogására és megőrzésére oktasson.

Keyes Főpásztorunk!

Mi nem akarunk atyáinknak méltatlan utódjaivá válni; mi ragaszkodunk Szt.-István I. apostoli királyunk, keresztény atyánk által felismert és felvett igaz valláshoz, ebben akarunk lenni, élni és meghalni.

Élénken kívánjuk őrizni őseink erényeit, kik midőn szt. vallásunk, mely a baza e vidékével egészen összeforrott, védelme kívánta, életüket is feláldozták, de hitüket meg nem tagadták.

A Szt.-Háromság jelvénye volt mindig küzdelmeink vezére, nyugodt napjaink, örömeink megszentelője. Epen azért azon Főpásztort, ki oly tenkölt lelkű bajnoka a Szt.-keresztnek, kiről tudjuk, hogy az Úr kente fel apostolává, s kit az egyházamégye Isten fáradszátlanul buzgó szolgájának, s reá nézve ajándéknak ismer, a legmélyebb hódolattal üdvözöljük; alázattal kérjük, hogy csak keyeskedjék hozzánk jönni, mi nagyon vártuk és kimondhatatlan örömmel fogadjuk; szeretettel vesszük körül, s igérjük, hogy bölcs tanácsait, oktatásait, drága intelmeit szívünkbe véssé hordozzuk, ápoljuk, szóval lelkünk üdve megszerzésében tett fáradozásáért mindig hálaadás leszünk.

Isten hozta Méltóságodat.

Beszéd közben az eső elkezde csepogni, miért a főpásztor röviden mond köszönetet a hitközségnek a szép fogadtatásért, azután gyorsan a plebániára hajt, mert erős vihar fenyőget észak felől. Hamar azonban kitisztult az ég, a felhők szétoszlanak és a főpásztor kíséretével verőfényes időben örömteli lélekkel teljes díszben megindul a hegynek az őz

anyatemplomhoz. Valami leirbatatlan jelenet volt, mikor az őz kanonok a forróan szeretett „Both bácsi“ remegő kézzel, remegő ajakkal és remegő szívvel találkozik a templom ajtajában a fáradságtól ki nem merült főpásztorral. Beszédében elmondja: már 35 éve, hogy e hitközségnek lelki pásztora és ezen idő alatt három ízben volt alkalmam ezen a helyen fogadni főpásztorát, most azonban nyugodtan mondja az őz Simeonnal: „Most hocsátod el, Uram, szolgádot a te igéd szerint békességben, mert látták szemeim a te üdvözítődöt, kit rendeltél minden néjnek színe elé, világosságul a pogányok megvilágosítására és dicsőségéül te népednek Izraelnek“. Oh mert „ez a nap az én napom“, a mint mondom a Both bácsi napja volt. Minden arc ebben a percben a meghatottságtól át volt szellemülve, minden szem csak ő reájuk nézett, minden lélek emelkedett a tiszteltől és minden szív az ők látásukban örvendezett. Szívében mélyen megindulva rezgő kézzel nyújtotta át az őz lelkipásztor a beszéd után a templom kulcsokat, mint a hatalomnak és jognak jelvényeit, a főpásztor pedig magánál tartotta a kulcsokat, mint a ki két napon keresztül e templomban akar munkálkodni. Közel a templomhoz kint a temetőben volt a halottakért az imádság, azután főpásztorunk prédikált, a papság szétszolgált és az est késő óráiban is gyóntatott. Másnap bérmlás után a tisztelgőket fogadta és délután 1/2 3 óraker elment az iskolás gyermekek ünnepélyére, melyet tisztelgetésre a piciny jószágok rendeztek. Az ünnepély után magas látogatásával megtisztelte a főpásztort, Oláh Alajost és Vákár Lászlót. Mege látogatta Fazakas Imrénét, régtől tova beteg fekvő hívét, ki a főpásztort epedve várta még egyszer megláthatni. Harmadnap azaz május 12-én, miután a bérmlás szentségét összesen két nap alatt 1111-nek osztotta ki, délután fél három óraker három ágyulövés hangzott el és előkészületek történtek a további utazásra a szomszéd községbe.

G y e r g y ó - S z e n t - M i k l ó s o n .

Gyergyó-Szent-Miklós az egész vasárnapot a főpásztor várakozásában töltötte. Aprója és nagyja a kora reggeltől egész a délutáni órákig epedve leste a pillanatot, melyben a magas vendéget színről-színre láthatja és maga körében tisztelheti. A város minden utcája különösen a piac tér egész lobogó díszben uszik. A nagyobb házak erkélyeiről értékes szőnyegek függenek alá, a házak, az üzletek eleje, a bejáratok kapui telve vannak virágokkal, az ablakokból az elvonulókra rózsaszalvékat szórnak az otthon maradóknak. Szébb-nél-szebb, gazdagabbnál-gazdagabb négyes és kettős fogatok robognak elő, sűrűve futnak kelnek a néptől zsufolva megtelt utcákon, hogy a főpásztor elé mehessenek. Mindenkinek ajkán csak egy szó van: jön-e már, mikor jön már!! Minden perc egy örökkévalóságnak tetszik. Legelőször a lovas banderium vágat elé, és nyalka legények nyalka lovaikon a szárhgyi határig lovagolnak. Az érkező főpásztort, kit tömémentelen koci és szekér kísér Szárhgyről a banderium élén, Ferenc Balázs üdvözlí igen szép beszéddel, melyre a főpásztor többek között válaszolja: adja Isten, hogy ide jövelel áldást hozó legyen ezen szép községre. A határtól alig két kilométernyi távolságra a község háza mellett felállított és kiváló csinnal díszített diadalkapunnál Simon Balázs diszmagyarban erős hangterjedelemmel és mély meggyőződéssel mondja el ezen üdvözlő beszédét:

Méltóságos gróf Püspök Ur
Szeretett főpásztornak és atyánk!

Méltóságodnak atyai szíve hogy mily meleg érzéssel gondoskodik híveiről, fényes bizonyítékát adta az által, hogy nagybecsű látogatásával megörvendeztetni kegyeskedett. S ezért Gyergyó-Szent-Miklós nemes hitközségének ifja és öregje, örömmel sietett e helyre, Méltóságod színe elé, hogy főpásztora iránt midig érzett jó indulatának és ragaszkodásának kifejezést adhasson.

Nagy örömmel és gyerekes kíváncsisággal vártuk Méltóságod megérkezését, mert az Isteni gondviselés által Méltóságod van bivatva arra, hogy minket, kik ez ország határszélén, idegen nemzetiségek által körülveve, a naponta reánk nehezülő súlyos terhek alatt ha reményt vesztetten elcsüggednénk, vallásunk szent törvénye szerint a bérálás szentségében való részesülés által hitünkben megerősítsen, s így Isteni és telebaráti szeretetben koronáz királyunk iránti tántoríthatlan bízog és engedelmességben, egyházi és világi előjáróink szeretetében e vérell szerzett drága magyar hazának bűi és engedelmes fiaii lehessünk.

Fogadjá Méltóságod szívből jövő hálas köszönetünk és nagyrabecsülésünk nyilvánítását s érettlünk tett fáradozásai-ban az ég áldása kísérel minden lépten, s szívből óhajtuk, hogy Méltóságodat mint vallásunk buzgó apostolát szeretett magyar hazánk büszkeségére és javára, híveinek lelki boldogítására, az Egek ura soká, igen soká éltesse.

S most kedves polgártársak! egy szívvel és lélekkel újból kívánjuk, hogy hön szeretett püspökünk gróf Majláth Gusztáv éljen, éljen, éljen.

Viharos háromszoros éljen után püspök úr szívből köszöni a meleg fogadtatást. Hálát ad egyuttal az isteni Gondviselésnek, hogy őt a főpásztort ide vezette, a hová olyan bossú időn keresztül szíve folytonosan vágyakozott. Igaz, nagy útat tett meg, de hívei igaz gyermekei szeretete és sokszorosan tapasz ált forró ragaszkodása kárpótol minden szenvedést és fáradságot. Azután a menet az ünneplő sokaság folytonos ovációja, a pazarul fényes fogadó város díszlobogói alatt, az utcákou mindenfelé szétszórt virágokon, a gazdagon díszített fenyő sorok között az Isten házába érkezik. Mindenkinék azonnal feltűnik a kerítés bejárásánál két agyál között a gyöngéd felirat:

„Nyájához jött a pásztort megismerni juhait,
Isten áldása kísérel érettlünk tett utait.“

A templom ajtajánál Ferenczy főesperes fogadjá ő méltóságát igen szép magvas beszéddel. Örömenek ad kifejezést, hogy a főpásztort, kivel végig járta a bérmanterhes nagy részét, most ép erőben és egészségben mint Szent-Miklós községének plebánosa még ezen III. Béla király idejében fenálló hitközség ősrégi templomának falai előtt üdvözölheti. Főpásztornak teljes meglegedéssel fogadjá a főesperes szép szavait, Szent-Miklós hitközségének üdvözlése után átveszi a kulcsokat és a zárdanövendékek Ecce sacerdos magnus gyönyörű éneke mellett bevonul dicső elődének, Fogarassy Mihály szülő községének díszes mostan kifestett és teljesen átalakított nagyszerű templomába. Szertartás után nagy körmenetet vezet ki a temetőbe, a körmeneten részt vett Szent-Miklós értelmisége, nagyszámu sokaság, a nép, az iskolás fiúk és leánykák tanítók és tanítónők vezetése alatt példás rendben és így együtt egymással közösen az ártatlanokkal imádkoztunk az elhunyt szegény lelkekért. Mikor a Mária vacsernyének vége volt, a papság gyóntatni kezdett, ő méltósága pedig meglátogatta a zárdá beteg főnöknőjét, kit még azon este egyik segéd lelkész providéált.

Május 13-án reggel a gyónók valósággal előzönlük a gyóntató helyiségeket. Minden lélek hallgatott a főpásztort szavára; a szülők tömegesen vezeték elő gyermekeiket a bérálás szentségéhez és noba több mint tizenkét helyen foly a gyóntatás, szinte-szinte alig lehet a gyónókat meggyóntni. Aznap püspök ur ezren felül jóval sokat megbérmál. Bérálás után szokása szerint beszédet intéz a megbérmáltakhoz és ez, bármennyire is ki legyen fáradva, még egyszer sem maradt el, melyben inti és buzdítja őket az istenes fejtele, kéri a nyert kegyelmet magukban őrizték, ápolják, fejleszték és ne hanyagolják el az életre. Tizenkét óra tájban a bérálás végeztével a tisztelgések következtek. Kümpean Ilyés főesperes vezetése alatt tiszteltek Donna Sándor vaslábi, Codasea Virgilius salamási gör. kath. lelkészek. Az egyháztanács és a községi képviselő testület 52 tagu tisztelőjét Ferenczy esperes vezeti és mutatja be ő méltóságának. A főpásztort mindégvikket jóságosan keztek fog és egyiket-másikat nyajasmegszólításokkal tünteti ki, végszavaiban pedig az összehszeg kívánja, hogy az az áldás, melyet e községre reá adott, a közérdekekre fordított idő helyett szálljon a tisztelgők gyermekeire, mindnyájokra és mindnyájok családjaira. Tisztelgett még a polgári és elemi iskolák tantestülete és számosan egyesek a városban. Azután ő méltósága többeket és magas látogatásával tüntet ki és délután egy órakor rövid barátságos ebédhez tér. Ebéd után a főpásztort irodai teendőit intézte, a papság gyóntatáshoz állt és gyóntatott szüntelen egész a rendes időig. Másnap szokott mederben a már többször változt ténykedések között folyt le. Délután 2 órakor következett: a gyergyói róm. kath. tanítóegyesület tisztelője.

Gyergyó-Szent-Miklós a főesperesi székhely és a gyergyói róm. kath. tanító egyesület mint ilyen az egyházi tanfelügyelő székhelyén akarta a főpásztornak mint legfőbb tanfelügyelőjének hódolatát bemutatni. Azért már kora reggel május 14-én a falukról számosan jönnek be a tanítók és részint egyházi teendők segédkezésében, részint egyéb ánitatóssági gyakorlatok végzésében várták a tisztelgés óráját. Mikor számuk jól felszaporodott és mind együtt voltak, mely tisztelettel járultak a kegyes főpásztort elé és itt Józsa Sándor elnök ezen beszéddel üdvözölte ő méltóságát:

Dicsértessék a Jézus Kristus!

Méltóságos gróf Püspök úr!

Kegyes Főpásztornak és legfőbb lelki atyánk!

A Méltóságod fővődnöksége alatt álló gyergyói róm. kath. tanítóegyesület tagjai örömtől sugárzó arccal, édes boldogságtól dobogó szívvel jelentek meg e helyen, hogy a keblükben Méltóságod iránt táplált mély hálának, gyermekei hű ragaszkodásnak, szeretetnek, a hódoló mély tiszteletnek kifejezést adjanak.

Nem a pusztá szokás vezérelt bennünket e helyre, Méltóságos Főpásztort Urunk! nagy okok késztettek arra, hogy Méltóságod kegyes színe előtt megjelenjünk.

Örömmel és hálával jöttünk, mert Méltóságod mint a legbölcsőbb paedagogus és leggondosabb édes jó atya áldozatok árán a tanítók részére szentgyakorlatokat kegyeskedett rendezni, — jól tudván, hogy a kik másoknak s nevezetesen a hajlékony ártatlanoknak keblébe az isteni félelem, vallásosság, lelki boldogság csiráit vannak hivatva beplántálni, először azoknak szüksége megszerezniük ez erények s lelki boldogság drága kincseit, hogy legyen készletük, hogy legyen gazdagságuk, miből mások részére is osztogatbassanak.

Örömmel jöttünk, mert Méltóságod nemcsak idézi az Urnak szavait: „Bocsássátok hozzám a kisdedekeket” — de ott hagyva grófi és főpásztori kényelmét, leszáll a népek mindenik s legelső rétege közé is: oktatja, gyóntatja, vezérli, neveli a fiatalságot, fáradhatatlanul mint a nemzetnek legtevékenyebb, legmunkásabb napszámosa Es Méltóságodnak e nemes cselekedete, e nemes példája lelkesítő erőt és kedvet kölcsönöz a tanítóknak is nehéz küzdelmes munkájukhoz.

Örömmel és hálával jöttünk, mert Méltóságod a tanítókat munkatársainak nevezé és ezzel megszentelte a tanítói állást, a föld salakjából méltóságra emelé, az eszmény magaslatára ragadá fel, s ezzel egyúttal irányt, utat kegyeskedett jelölni a körülállóknak s nevezetesen a közönségnek, hogy ne a tanítói állások legnagyobb gyengeségét, a ma is furesán hangzó igen csekély, igen szerény tanítói díjazásokat tekintsék a tanítók személyének szemégetésénél, hanem, azon nagy missiót, melyet teljesítenek, nem feledvén, hogy a tanítók az egyháznak, a hazának, a nemzetnek javára egészségük sorvasztásával, életük rövidítésével hozzák meg a legszentebb és legmesszebb ható áldozatokat.

Örömmel és hálával jöttünk, mert Méltóságod bölcsességének fényével átlátni méltóztatik, hogy itt-ott még ma is készülgetnek a tanítók részére kis tövis-koszorúcskák, melyek a méltatlanság disztelen fájáról szedettek és körtetnek össze- és Méltóságod jóágos szívének enyhítő melegségével gyógyító balszámot bint az így szaggatott sebekre s főpásztori finom útjával letörli az így kiszajgolt vércseppeket. — Ezzel is jelölni kívánjuk Méltóságodnak mindentéle tanítóügyre kiterjedő magas figyelmét, mely a tanítók táborából Méltóságod atyai és főpásztori szívéhez a bizalomnak sima útját készíté el s melyért ez alkalommal szívtén mély hátat rebegnek ajkaink.

Méltán jöttünk tehát örömmel és hálával, mert Méltóságod a tanítói élet elhagyatottinak s kopárnak látszott mezéjé főpásztori kegyes intézkedéseivel s szívóságának öntözgetésével gyönyörködtető kedves virágokat fejlesztett a tanítók számára.

Örömmel kívánjuk jelezni, — remélvén, ezzel Méltóságod atyai szívének is kedves örömet szerzünk — hogy a gyergyói róm. kath. tanítóegyesület tagjaiban meg van az önrizet, erős jóakarát, jószándék s az iskolában s az iskola falain kívül végzett tisztas munka révén meg van az eszköz is arra, hogy a tanítói állásoknak tisztelétét, a kezükre bízott kath. intézményeknek tekintélyét még küzdelmek mellett is őrizzék és emeljék.

Örömmel jelezhetjük, hogy a gyergyói r. kath. tanítóegyesület tagjai ismerik helyzetüket; magasabban lakunk mint sok más vidék lakói s talán közelebb az Eghez. Ismerjük s tudjuk, hogy felettünk az első keresztény Tanítóknak, az öök Igének, ég és föld alkotójának szeme vigyáz reánk, ítélvén legtitkosabb gondolatainkat és cselekedeteinket. Alattunk e vármegye földjének talajába veyülttek azon jámbor ööknek porai, kik a kath. hit védelmében s a haza védelmében elhullottak. Ily légkörben s Méltóságod fáradhatlan tevékenységének szemlélésére s Méltóságod szívóságának meleg hatása alatt lehetetlen is volna, hogy mi kath. tanítók helyzetünket s kötelességeinket fel ne ismerjük s azok szerint ne cselekedjünk.

Ily érzelmek között s ilyen tudattal jöttünk, siettünk Méltóságod kegyes színe elé, eszedevén, hogy mély halánkat, s hódoló mély tiszteletünket kegyesen elfogadni méltóztatásék.

Egyet kértünk még Méltóságodtól: ajándékozza meg a nemzet és egyház reményeinek irányítóit a tanítókat atyai szeretetével ezentul is. Adja reánk főpásztori áldását, hogy mindvégig laudatlanul igaz, büszges és munkás kis tanítványai, büszges és tevékeny közkatonái lehessünk Méltóságodnak apostoli működése körében, mely bennünket is boldoggá fog tenni. Legnagyobb lelki gyönyörűségünket abban fogjuk feltalálni, ha büszges működésünket Méltóságod nemesen érző atyai szívének örömeit gyarapíthatjuk.

Szerencsések vagyunk, hogy azon százezrek közé szá-

mlthatjuk magunkat, kik Méltóságod drága életeért naponként imát bocsátanak az egek Urához.

E percekben is lelkünk teljes erejével, szívünk mélyéből kérjük Istent, tartsa meg Méltóságodat kiváló egészségben, munkabíró erőben az egyháznak felvirágoztatására, lelkeknek údvérére, a hazának, a nemzetnek s tanítóknak öröme, boldogítására nagyon sokáig. Eljen!

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMENYEK.

Székegy-Udvarhelyről írják lapunknak :

Az erdélyi egyházmegyei oltáregyesületnek főigazgatója május 19. a szt. Ferencrendiek templomában kegyeskedett a mi újonnan megalakult oltáregyesületünk tagjai előtt az egyesület miben voltát és főnséges célját határos szavakkal kifejtteni. De egyszersmind felszólított mindnyájunkat, hogy saját személyiségünkkel gyarapítsuk az egyleti tagok számát.

Első sorban az oltáregyesület lényegét, mibenvoltát ismertette.

Nem egyszer hallhatunk betegsegélyző, árvák és elhagyottakat istapoló, avagy halottakat könyöröltes irgalommal elhaltok egyesületekről. Ezeknek célja, hogy Isten az ő teremtményeiben, a láthatatlan főlséget az ő látható alkotmányában, a szűkölködő és ezer bajban sanyló embertársainkban segélyezzzék. Igaz, e nemes tettek sorazata szintén dicsejétre méltó, hisz ilyenműtörékekben amaz isteni szavakat látjuk megvalósítva: hogy „Ami legkisebb atyámfiaink tesztek, azt nekem cselekedtétek”.

Az említettetek azonban messze tulszárnyalja lényegében úgy, mint céljában az oltáregyület főnséges törekvése. Hisz itt nem úgy, mint az előbbieknél közvetve, hanem közvetlenül Istennek nyújtjuk adományainkat. S valjon mi az, mit a gyarló teremtmény Alkotójának, legfőlségesebb Urának átadhat. A megkérelés, imádás és áldozat.

Gyönyörű szavakban esztelte az első célját a megkérelés. Miért kéreljük meg Istenünket? — Saját és felebarátaink bűnei azok, mikért a főlséges Isten tőlünk engesztelést kíván. Hisz neki szent célja az velünk, hogy e földi létünkben őt dicserjünk, imádjuk, neki szolgáljunk. S ime a gyarló ember mennyire eltért e lélekemelő céltől. A bűn, melynek csirját, kiki magában hordja, hány alkalommal gördit gátot e legszentebb cél elé. Hisz ha csak egyetlen napnak letorgása után komoly számadást vetünk magunkkal, látni fogjuk, hogy az isteni Főlség egy napon át történt megsértése is már elegendő ok arra, hogy engesztelést nyujtsunk. Már most vegyük egy hét, — egy hó, — egy év s az évek láncolatának botlásait, bűneit. Ez is már oly sok, hogy egész életünk a vezeklés, a folytonos engesztelésáldozata kép kellene töltenünk. De menjünk tovább, vegyük számba egy család, község, ország, világrész s végül az egész emberiségnek vétke kibárásait, melyeket mind Teremtője, Istene ellen követ el. Oh ha ezt mind számba vesszük, lehetetlen, hogy fel ne buzduljunk és az oltáregyület e nemes törekvésehez egyniségünkkel hozzá ne járuljunk, hogy a jó Istennek bár parányi, de általa nagyrabecsült engesztelő megkérelésünket bemutassuk. A második mi célul lett kitzve a szt. beszédben az imádás. Ez az előbbinek mintegy kapcsolatos része. Hisz mi egyéb a megkérelés, mint forró esengés, szóval, imával egybekapcsolt bocsánat kérés saját és mások vétkeiért. A harmadik mi céljakép állítottat fel az egyesületnek az áldozat. Isten a legjobb Atyánk, de egyszersmind Teremtők és Urunk is, mi pedig alkotmányai, szolgálai vagyunk. Nemde a Teremtő teremtményeitől, az Ur szolgáitól nemcsak engesztelést, de anyagi áldozatokat is kívánhat.

Ez az oltáregyület harmadik célja, hogy járuljunk hozzá saját filléreinkkel is az egyesület céljához, t. i., hogy a templomokat, ha bűsek a végtelen Istennek földi lakbelyei, ellátassák a szükségesekkel. Ha elgondoljuk, hány elhagyott, anyagi javakban oly anyira szűkölködő templom van. Hány

helyen az Isten háza nélküli még a legszükségesebbet is, lehetetlen, hogy anyagi áldozatainkkal ne járulnánk azok felsegítéséhez. Hisz saját magunk is azon vagyunk, hogy lakásunk s mindaz, mi környez, a lehetőségig megfeleljen céljainak. Mennyit áldozunk anyagi szükségünkre. — Mily sajnós, hogy csak éppen Isten lakóhelyeit nem gondoljuk. Nem igyekszünk azt tőlünk kitelhetőleg oly állapotban tartani, hogy a célra, mely a léleknek Istenhez való felemelésében áll, megfeleljen. Végül a főtisztelendő Igazgató Ur kitéjzte abbéli óhaját, vajha az ügyet Sz.-Udvarhely városában mindenki magáévá tenné s azt mások közt is terjesztené. Hisz nem kíván az Isten tőlünk lehetlent, mert a megelőző két célját az oltáregyletnek bárki is megteheti. Ami pedig az áldozatot illeti, mindenki úgy ad, mint azt anyagi viszonyai megengedik. S hiszünk, hogy nem lesz senki sem, ki ebbeli hozzájárulását sajnálva, mert Istennek adjuk fillereinket, annak, ki azt ígerte, hogy a legparányibb jöttentet sem nagy jutalom nélkül. — Mi pedig hálás köszönetünkkel fejezzük ki az igazgató urnak s ígérjük, hogy az Ur Jézusnak hűséges szolgálói leszünk.

Sz.-Udvarhely.

Egy oltáregyesületi tag.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Püspök Urunk Csíksomlyón.** Gyönyörű szép idő kedvezett annak a hagyományos búcsújárásnak, melyet a székely nép századok óta évenként ősi hitében való megmaradásáért Csíksomlyón pünkösöd alkalmával szokott megtartani. Püspök urunk is minden évben elzarándokol e kegyhelyre s együtt imádkozik népével. Az idén 20—25 ezer emberre teszik a résztvevők számát. A körmenetet mind a két alkalommal Murányi K. főesperes vezette. Szombaton d. u. beszédet tartottak: Kovács Mihály a templomban, Kőrösi Géza a szabadban. Vasárnap az ünnepi misét Imets F. Jákó kanonok mondotta; a templomban Rancz János esperes és a szabadban pedig Raduly Simon praedikált. Mint mindenütt úgy itt is püspök urunkat a nép rajongó tisztelet és szeretettel fogadta és vette körül. A gymn. és a képezde sikerült ünnepek tartásával fejezte ki szeretetét és ragaszkodását a kegyes főpásztor iránt. Hétfőn és kedden még Csíksomlyón időzött a főpásztor, szerdán reggel Székely-Udvarhelyre ment, honnan június elsőjére Segesvárra megy, hogy megkezdje a küküllői espereskerületben bérmautját.

— **Oltáregyesületi hírek.** *Oltáregyesületek* alakultak *Atyhán*, honnét az alakuló gyűlés jegyzőkönyve s a tagok (81) névsora is beküldetett és *Csik-Delnén*, honnét csak jelezve van a megalakulás.

Az oltáregyesület által szétküldött tárgyakat következő helyekről küszönték meg: Túr (két levélben!) Nagy-Ernye, Atyha, Alvine.

A többi helyekről egy megnyugtató sor sem érkezett, hogy a tárgyak megérkeztek; és pedig: Mocs, Szarvaskend, Portus, Ákosfalva, Jobbágytelke, Segesvár, Zalatna, Imecsfalva, Teke, Lajosfalva, Kudzsir, G.-Üvegcsür. Az oltáregyesület igazgatósága kéri e helyek főtisztelendő lelkész urait, hogy legalább egy lev. lapon értesítsenek benutínt, hogy megkapták-e a küldeményt. Ennyit az ügy rendes meneté és elintézése megkövetel.

Az egyházmegyei igazgató a püspök ur kíséretében élénk szavakkal esetelt Gy.-Szt.-Miklóson és Alfaluban az olt. egyesületek szükségességét, Szűz Mária életéből merítve az egyesület hármas célját: az imádat, megkérlelést és áldozatos szellemet.

Egy magát megüvezni nem akaró oltáregyesületi uri nő a papnöveldé kapulójára részére 72 korona értékű tehereműt ajándékozott. Az Oltárszentségben jelenlévő Ur Jézus fizesse meg e nagyleltű adakozást. *Léon Józsefné* buzgó oltáregyesületi tag 300 koronát ajándékozott a zárdai templom szükségleteinek berendezésére; Isten áldása nem marad el ily áldozatkészség jutalmazásában.

Egyesületünk alapító tagjai közé léptek legújában: *Váczy Józsefné, Léon Józsefné és Léon Emilné* urhölgyek.

Kérjük azon főtiszt. urakat, kik alapszabályokat rendeltek és kaptak, hogy az összeget sziveskedjenek megküldeni, mert a nyomdai költséget fedeznünk kell.

A régi oltáregyesületek vezetői még mindig hallgatnak. Quo usque tandem?!

A kálvinizmus közepében levő ákosfalvi plebániában, — a központtal való egyesülés kimondása mellett — pünkösöd két ünnepén alakult meg az oltáregyesület, Tiszt. Szmolten Pál lelkes és lelkesítő predikálása után, — közel 100 taggal. Egy hívő.

— **A papnövendékek ünnepélye.** A „Magyar Egyházirodalmi Iskola” 25 éves jubileumát is ünnepelték folyó hó 27 én papnövendékeink, a mikor a gymnasium díszes tornacsarnokában szép számú érdeklődő közönség előtt önképzőköri záró gyűléstket tartottak. Szép bevezető és záró beszédet tartott Erőss József köri elnök, jól szavalta Kacsó László Mózes Nebo hegyén c. költeményt s nagy hatást ért el Oláh Dániel: Mi vár az egyházra a XX-ik században címen olvasott fel különösen, a mikor felolvasásában kitért a kereszt mozgalomra, nagy lelkesedést keltett. A jegyzői jelentés kapcsán osztották ki a pályadíjakat is. Soóthy spiritualistételt: „Miképp készüljünk elő a szent áldozáshoz”, jutalma 20 korona, kidolgozták hárman, kettő jutalmat nyert. Az irodalmi iskola tételei voltak: 1) „Elég-e a papnak napjainkban csak teológiaiul foglalkozni? 2) Miért kívánunk kath. egyetemet?” jutalma 20—20 korona. Kettőn dolgozták ki a két tétel. A pályanyerteseket még Ujfalu dr. rector is a sajtójából 5—5 korona jutalomban részesítette. Nagyszerű készütséggel és tgyesen adták elő az ének és zenedarabokat. Ezt különösen kiemeljük, azért is, mert az utóbbi időben nagyon gyengén énekelnek a papnövendékek a székesegyházban. Az ünnepélyen az énekkart Petri I. H. éves, a zenekart pedig Boga U. VII. o. t. vezették. Ünnepély végén Ujfalu dr. rector köszönte meg a papnövendékeknek buzgó társaságukat s a közönségnek a szives megjelenését, majd a jelenkori nagy társadalmi átalakulásra célzóva, meggyőző hangon hívta fel az ifjakat, hogy majd, ha kimennek az életbe, szívük egész szeretetével legyenek a ker. socialis eszmék hirdetői és tehetségükhöz képest megvalósítói.

— **A papnövendékek kirándulása.** A régi jó idők emléke újult meg lelkünkben f. h. 28-án, ünnep harmadik napján délután, a mikor a papnöveldé előjáróit és növendékeit együtt láttuk a püspök urunk által nagyszerűen restaurált—Ujvilág—kiránduló helyen. Kellemes, szép időben szórakozott, mulatott ez a komoly társaság. Csolnakázás, kuglizás s a gyönyörű parkban való sétálás után a szép nyári lak nagy termébe gyűlünk össze, akkorra Balás vicerektor ritka gondossággal szerelt fel egy asztalt s osztotta ki a kispapoknak az enni és inni valót, rövid időre esend lett, mely után megszólalt a zene s az ajkak dalra nyíltak; mindenki boldognak érezte magát, közben megérkezett az este s mi egy szép nap emlékével törtünk baka.

— **Megterés.** Kőrösbányán, folyó hó 16-án az anyaszentegyház kebelébe a helv. hitvallásu eretnakségről visszatért Juch Jánosné, született Horváth Róza, vajda-hunyadi születésű református szülőtől származó, cecellai lakos.

A felelős szerkesztő gyengékedése miatt a szerkesztésért felelős Erőss József.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: Zlamál Ágost.

Szerkesztőtársak: Erőss József, Péter János dr., Szilveszter Ferenc dr., Wagner Sándor.

Nyomatot Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulaférvárt.